

Abdin intizam altına girmesiyle ve nizama ittibâ etmesiyle, hikmetin sırrı tahakkuk eder. Hikmet ise, kâinat sayfalarında parlayan san'at nakışlarıyla tebarüz eder. Bu cümleleri açıkla mısınız?

"İkincisi: İbadet, fikirleri Sâni-i Hakîme çevirttirmek içindir. Abdin Sâni-i Hakîme olan teveccühü, itaat ve inkiyadını intaç eder. İtaat ve inkiyad ise, abdi intizam-ı ekmel altına ithal eder. Abdin intizam altına girmesiyle ve nizama ittibâ etmesiyle, hikmetin sırrı tahakkuk eder. Hikmet ise, kâinat sayfalarında parlayan san'at nakışlarıyla tebarüz eder."(1)

Kainatın kuruluş gayesi ve intizamını ve hikmetini anlamlı kılan şey; insanın Allah'a karşı iman ve ibadettir. Demek temel ve esas noktasında, kainat ibadet üzerine tesis edilmiştir. Aynı zamanda kainat ile insan arasında bir ahenk ve uyum sağlanmalıdır ki ibadet bu uyumu da temin ediyor. Yani insan ibadet sayesinde hem kainatın kuruluş gaye ve hikmetine, hem de nizam ve intizamına uyum sağlamış oluyor ve ona uygun hareket etmiş oluyor. İnsanın iman ve ibadet dairesinde hareket etmesi hikmet ve gayenin gerçekleşmesine sebebiyet veriyor.

(1) bk. [İşârâtü'l-İ'câz, Bakara Sûresi, 21. Ayet Tefsiri.](#)